

16. april 1999

FM 1999/10

Bemærkninger til forslag til Landstingsforordning nr. 2 af 31. maj 1999 om erhvervsuddannelser og erhvervsuddannelseskurser.

Generelle bemærkninger.

Baggrunden for forslaget:

Som opfølgning på Kommunal Reformkommissionens betænkning blev der nedsat en projektgruppe, der skulle evaluere STI-uddannelserne. Projektgruppen har sammenholdt Den Uddannelsespolitiske Redegørelse med Kommunal Reformkommissionens anbefalinger.

Projektgruppen er sammensat af repræsentanter fra Indenrigsafdelingen, KANUKOKA, DSAOA og Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Kirke.

Nærværende forslag er udarbejdet med baggrund i projektgruppens anbefalinger, og de erfaringer Direktoratet for Uddannelse har indhøstet i de seneste år, specielt det sidste år, hvor inddragelsen af arbejdsmarkedets parter har været intensiveret. Her kan blandt andet nævnes, at styrkelse af brancheudvalgene har været på dagsordenen i alle brancheudvalgene, efterfulgt af et møde med forstanderne, brancheudvalsformændene og Direktoratet for Uddannelse.

I forbindelse med at lederne fra de lokale erhvervsskoler var samlet, blev der endvidere afholdt møde mellem disse og Grønlands Arbejdsgiverforening.

En anden årsag til revisionen af Landstingsforordning nr. 16 af 28. oktober 1993 om erhvervsuddannelse, uddannelsesstøtte og erhvervsvejledning er et ønske om at gøre lovgivningen mere overskuelig, idet reglerne om uddannelsesstøtte i landstingsforordningen er ophævet ved vedtagelsen af Landstingsforordning nr.3 af 2. maj 1996 om uddannelsesstøtte.

Forslagets indhold:

Forslaget er udarbejdet som en mål- og rammeforordning, der fastlægger de generelle retningslinier for alle erhvervsuddannelserne, herunder søfartsuddannelserne og erhvervsuddannelseskurser.

De væsentligste forskelle mellem forslaget og den eksisterende Landstingsforordning nr. 16 af 28. oktober 1993 om erhvervsuddannelser, uddannelsesstøtte og

erhvervsvejledning er at den eksisterende landstingsforordning ikke indeholder rammer for uddannelserne, men kun nogle bemyndigelsesbestemmelser. Det skal desuden fremhæves, at bestemmelsen om tilknytningen til Grønland ikke er medtaget i forslaget, idet denne bestemmelse ikke harmonerer med de internationale aftaler, der er indgået, blandt andet med de nordiske lande, samt de politiske tilkendegivelse overfor Nunavut om mulighed for at benytte vores uddannelsesinstitutioner i Grønland.

Forslaget er inddelt i 10 kapitler

Kapitel 1 Erhvervsuddannelsernes formål og tilrettelæggelse

Kapitel 2 Styrelsen af erhvervsuddannelserne

Kapitel 3 Adgang til uddannelserne

Kapitel 4 Uddannelsernes struktur

Kapitel 5 Uddannelsernes indhold

Kapitel 6 Praktikvirksomhederne

Kapitel 7 Elevernes retlige forhold

Kapitel 8 Erhvervsuddannelseskurser

Kapitel 9 Forskellige bestemmelser

Kapitel 10 Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser

Landstingsforordning om erhvervsuddannelser og erhvervsuddannelseskurser skal kunne rumme en vifte af forskellige uddannelser, hvilket er baggrunden for, at denne Landstingsforordning ikke detaljeret beskriver det indholdsmæssige i uddannelserne. Samtidig skal det med hjemmel i forordningen være muligt at revidere, etablere og nedlægge erhvervsuddannelser på baggrund af et aktuelt behov for en bestemt arbejdskraft.

På et afholdt møde mellem forstanderne og brancheudvalgsformændene om styrkelse af brancheudvalgene viste det sig, at der var forskellige behov for sammensætning og struktur af udvalgene, alt efter hvilke uddannelser skolen udbyder. Dette er baggrunden for, at selve styrelsen af erhvervsuddannelserne ikke er uddybet i forslaget, men at der i stedet er givet Landsstyret bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler herom i bekendtgørelsesform.

Der er ikke i forslaget indarbejdet nogen ændring af strukturen inden for erhvervsuddannelsesområdet. Forordningen er beskrevet som mål og rammer og giver derfor mulighed for ændringer i struktur, i det omfang der måtte være behov herfor.

Administrative og økonomiske konsekvenser:

Forslagets vedtagelse vil ikke medføre økonomiske konsekvenser i forhold til i dag.

Administrativt har forslaget ingen konsekvenser for Direktoratet for Uddannelse. Forslaget vil dog medføre mindre justering af administrationen af

erhvervsuddannelsesområdet mellem brancheskolerne og de lokale erhvervsskoler, herunder mellem brancheudvalgene og de lokale erhvervsuddannelsesudvalg.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

Ad Kapitel 1: Erhvervsuddannelsernes og kursernes formål.

Dette kapitel indeholder bestemmelser om formålet med erhvervsuddannelserne og erhvervsuddannelseskurserne.

Ad § 1, stk. 1

Denne bestemmelse præciserer, at det er Landsstyret, der har ansvaret for, at erhvervsuddannelserne tilrettelægges således, at der er sammenhæng i uddannelsessystemet, og at det er tilpasset arbejdsmarkedets behov, såvel den private- som den offentlige sektor. Desuden er det Landsstyret, der har ansvaret for, at uddannelsessystemet er i overensstemmelse med Landstingets erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik.

Det er endvidere præciseret, at Landsstyret for at skabe et samordnet system kan benytte sig af såvel uddannelsestilbud som kursustilbud.

Ad § 1, stk. 2

Dette stykke omhandler tilrettelæggelsen af erhvervsuddannelserne. Bestemmelsen er indsat som en hensigtserklæring om, at uddannelsessystemet skal tilrettelægges, således at der er uddannelsestilbud til alle og at alle får reel mulighed for enten at gennemføre en erhvervsuddannelse eller erhvervsuddannelseskurser. Uddannelserne og kurserne skal være kvalificerende til det grønlandske arbejdsmarked.

I indledningen til stk. 2 er det præciseret, at bestemmelsen ikke udelukker uddannelser, der ikke lever op til de hensigtserklæringer, der er beskrevet, idet der er brugt ordet "i videst muligt omfang". Baggrunden for denne sproglige formulering er, at forordningen også skal hjemle andre uddannelsestiltag, herunder blandt andet voksenuddannelser, såfremt der bliver behov herfor.

Stk. 2, nr. 1-2 forpligter Landsstyret til at udbyde uddannelser, der sikrer, at unge fra folkeskolen får reelle tilbud om uddannelser eller kurser, samt at der i videst muligt omfang skal være flere valgmuligheder. Disse ungdomsuddannelser skal være tilrettelagt på en sådan måde, at de unge der gennemgår en erhvervsuddannelse, får en almen forståelse af samfundet og dets udvikling, samt et grundlag for det fremtidige arbejdsliv, herunder en personlig udvikling tilpasset samfundets normer og behov.

Stk. 2, nr. 3 præciserer, at uddannelserne og kurserne skal tilrettelægges i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov.

Stk. 2, nr. 4 skal sammenholdes med § 1 stk. 1, hvoraf det fremgår, at Landsstyret skal sikre et samordnet system. Der skal være sammenhæng i uddannelsessystemet, således at der er mulighed for videreuddannelse. Derudover skal uddannelserne i videst muligt omfang give grundlag for videreuddannelse uden for Grønland. På erhvervsuddannelsesområdet er der ingen problemer i relation til den danske bekendtgørelse om adgang til videregående uddannelser i Danmark. Dog er det ikke alle erhvervsuddannelser, der kan give direkte merit til en tilsvarende dansk uddannelse, idet vore uddannelser er tilpasset samfundets behov. Eksempelvis har man i Danmark flere uddannelser indenfor transportområdet - personvognsmekaniker, lastvognsmekaniker, motorcykelmekaniker, cykelmekaniker m.fl., hvor Grønland har én uddannelse, transportmiddelmekaniker. Det betyder, at det danske fagudvalg konkret må vurdere, hvilken merit den enkelte uddannelsessøgende kan få, når der søges en erhvervsuddannelse med skoleophold i Danmark.

Ad § 2, stk. 1

Ved en erhvervmæssige grunduddannelse forstås en vekselluddannelse, således at der skiftes mellem praktik- og skoleophold af længere eller kortere varighed og den forudsætter, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale med en virksomhed, med mindre ansøgeren er optaget på skolepraktik, jf. § 11, stk. 4. Skoleuddannelsen er opbygget med grundfag, områdefag, specialefag og eventuelt valgfag.

Ad § 2, stk. 2

Ved andre erhvervsuddannelser forstås uddannelser, der hovedsagelig foregår på skolerne, som teoretisk undervisning. Der kan dog i uddannelsen være indlagt praktikophold af kortere varighed, eksempelvis EVU-Turisme, hvor der er et praktikophold af 6 mdr's. varighed

Kapitel 2: Styrelsen af erhvervsuddannelserne.

Kapitlet indeholder beskrivelse af hovedformålene med de for erhvervsuddannelserne relevante udvalg samt bemyndigelsesbestemmelser.

Ad § 3

Formålet med bestemmelsen er at give Landsstyremedlemmet mulighed for at nedsætte rådgivende udvalg efter behov, således at Landsstyremedlemmet kan sammensætte en gruppe personer med særlig ekspertise alt efter hvilket område,

landsstyremedlemmet ønsker særlig rådgivning om. Med hjemmel i denne bestemmelse, sammenholdt med § 7, stk. 2, kan der i en bekendtgørelse om styrelse, nedsættes mere permanente udvalg eller råd, som kan rådgive Landsstyremedlemmet. Til eksempel kan nævnes, at det overvejes at nedsætte et Brancheskoleråd, bestående af brancheudvalgsformændene og forstanderne for brancheskolerne.

Ad § 4, stk. 1

Bestemmelsen skal sammenholdes med § 13, idet det er Direktoratet for Uddannelse der kan gruppere uddannelserne inden for beslægtede fagområder (brancher) . For nærværende er der nedsat 8 brancheudvalg: Bygge- og Anlægsområdet, Jern- og Metalområdet, Levnedsmiddelområdet, Fiskeindustriområdet, Søfarts- og Fiskeriområdet, Handels- og Kontorområdet, Socialområdet og Sundhedsområdet. Sammensætningen af disse udvalg er fastsat i cirkulære nr. 2 af 2. februar 1996 om sammensætning af brancheudvalg. Derudover er der et fagudvalg for branduddannelserne, som er placeret på Jern- og Metalskolen og et brancheudvalg for fåreholderområdet. De to sidste er ikke reguleret i cirkulæret. Fagudvalget for branduddannelserne er fastsat som en bevilling på finansloven. Det er hensigten, at sammensætning og kompetence skal reguleres i en kommende bekendtgørelse. Brancheudvalget for fåreholderområdet er fastsat i cirkulære nr. 10 af 25. august 1993 om brancheudvalg for fåreholderuddannelsen.

Hovedformålet med brancheudvalg/fagudvalg er at sikre det faglige indhold og niveau i uddannelserne, og sikre at de uddannelser og kurser, der udbydes, er i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov.

Ad § 4, stk. 2

Bemyndigelsesbestemmelsen giver Landsstyret mulighed for at regulere brancheudvalgenes opgaver, herunder kompetence samt sammensætning, og hvorledes medlemmer skal udpeges. Landsstyret er ansvarlig for, at der udarbejdes en vejledende forretningsorden, som de enkelte brancheudvalg kan tilpasse deres specielle behov.

Ad § 5, stk. 1

Denne bestemmelse skal sikre, at de uddannelser, der udbydes, integreres i det lokale samfund. Det er meningen, at denne integration skal ske via en dialog mellem de lokale erhvervsuddannelsesudvalg og brancheudvalgene. Dialogen skal give mulighed for, at de lokale behov integreres i uddannelsesudbudet.

Ad § 5, stk. 2

Se bemærkningerne til § 4, stk. 2, idet det er det samme, denne bestemmelse skal regulere, dog blot i forhold til de lokale erhvervsuddannelsesudvalg.

Ad § 6

Bestemmelsen fastslår, at det er Landsstyret, der godkender oprettelse og nedlæggelse af uddannelser, samt at Landsstyret kan fastsætte regler herom. Den eksisterende bekendtgørelse nr. 29 af 5. november 1998 om styrelsen af brancheskolerne, fastslår at brancheudvalgene skal følge erhvervsudviklingen og tage initiativ til nyetablering, omlægning og nedlæggelse af uddannelser inden for deres erhvervsområde. Desuden skal brancheudvalgene foretage indstilling til direktoratet om iværksættelse af nye uddannelser.

Såfremt iværksættelse af en ny uddannelse sker fra Landsstyrets side, bør Landsstyret forinden indhente en udtalelse fra det relevante brancheudvalg

Ad § 7, stk. 1

Bestemmelsen giver Landsstyret mulighed for at fastsætte bestemmelser, der er fælles for flere eller alle erhvervsuddannelser. Det kunne eksempelvis være bekendtgørelser om eksamensordning, optagelse, en hovedbekendtgørelse for de erhvervs-mæssige grunduddannelser, lærer kvalifikationer, sagsbehandling og godkendelse af praktikpladser, elevs deltagelse i undervisningen med flere.

Ad § 7, stk. 2

Med hjemmel i denne bestemmelse kan Landsstyret fastsætte nærmere regler om styrelsen af erhvervsuddannelserne og erhvervsuddannelsernes skoler. Specielt er fremhævet honorering af udvalgsmedlemmer. Baggrunden herfor er, at der er pålagt brancheudvalgsmedlemmerne større ansvar og kompetence for den faglige del af erhvervsuddannelserne. Endvidere har Landsstyret nedsat et tværgående Brancheskoleråd, der skal rådgive Direktoratet for Uddannelse i såvel generelle som specifikke spørgsmål om erhvervsuddannelser og erhvervsuddannelseskurser. Brancheskolerådet består af forstanderne for brancheskolerne og brancheudvalgsformændene.

Der er fra centralt hold pålagt visse udvalgsmedlemmer flere opgaver, hvilket er årsagen til at der er behov for en honorering.

Ad § 7, stk. 3

Det er brancheudvalgene, der afgiver indstilling til Direktoratet for Uddannelse om uddannelsernes mål, indhold, struktur m.v. og om iværksættelse af nye uddannelser samt efter- og videreuddannelse. Landsstyret har via denne bestemmelse

kompetencen til at fastsætte regler om de enkelte uddannelser, herunder blandt andet formål med uddannelsen, formålet med de enkelte fag, struktur og eksamensregler m.v., dvs. alt, hvad der vedrører den enkelte uddannelse.

Kapitel 3: Adgang til erhvervsuddannelserne.

Kapitlet omhandler bestemmelser om adgangskrav for optagelse på en erhvervsuddannelse. Adgangskravene er ikke specifikt nævnt, idet landstingsforordningen skal dække mange forskellige erhvervsuddannelser. Kravene til den uddannelsessøgendes forudsætninger vil være forskellige, alt efter, hvilken uddannelse den uddannelsessøgende søger, og der vil derfor være behov for differentierede krav til forudsætningerne for optagelse til hvert enkelt uddannelse.

§ 8, stk. 1-3 omhandler de erhvervsmæssige grunduddannelser og § 8, stk. 4 andre erhvervsuddannelser.

Kapitlet omhandler desuden bestemmelser om optagelse af uddannelsessøgende og om skolernes udbud af uddannelser.

Ad § 8, stk. 1

Landsstyret bemyndiges til at fastsætte bestemmelser om, hvilke forudsætninger der berettiger ansøgere til direkte at blive optaget på en erhvervsmæssig grunduddannelse. Det forventes, at Landsstyret til de fleste erhvervsmæssige grunduddannelser vil kræve elevforudsætninger svarende til FSA - 11. klasse, hvorfor de fleste elever fra folkeskolen vil kunne optages direkte. Visse uddannelser vil dog forudsætte FSUA eller adgangskursus. Udgangspunktet for Landsstyrets bestemmelser vil være folkeskolens karakterer samt bestemmelser om en generel vurdering af elevens egnethed. Der vil med hjemmel i bestemmelsen kunne fastsættes regler om vurdering af ansøgerne, herunder regler om optagelsesprøver.

Ad § 8, stk. 2

En anerkendt erhvervsuddannelsesintroduktion er en kommunalt gennemført uddannelse, der er godkendt af Direktoratet for Uddannelse. Bestemmelsen fastslår, at enhver der har gennemført en sådan med tilfredsstillende resultat, vurderet af en af Direktoratet bemyndiget hertil, har adgang til en erhvervsmæssig grunduddannelse eller et særligt tilrettelagt adgangskursus, jf. § 8, stk. 3. Det vil dog typisk forudsætte, at ansøgeren finder en læreplads, inden vedkommende kan påbegynde uddannelsen.

Ad § 8, stk. 3

Der er nogle erhvervmæssige grunduddannelser, der forudsætter, at ansøgerne har skolemæssige forudsætninger på FSUA eller tilsvarende niveau inden for visse fag. Bestemmelsen udelukker ikke ansøgere fra optagelse, men fastslår, at den optagende institution kan bestemme, at ansøgeren inden påbegyndelse af uddannelsen skal bestå et adgangskursus, som gennemføres inden for erhvervsuddannelsens regi. Baggrunden for, at der i bestemmelsen er skrevet som led i fortsættelse af uddannelsen, er, at nogle tager adgangskurset efter påbegyndelse af uddannelsen, idet det viste sig, at deres almene kvalifikationer ikke var tilstrækkelige til at imødekomme kravene til gennemførelse af uddannelsen.

På nuværende tidspunkt gennemføres der forkurser på A.T.I., Bygge- og Anlægsskolen, Jern- og Metalskolen samt Imarsionermik Ilinniarfik. Forkurserne afsluttes med en prøve. Det nuværende prøveniveau svarer i princippet til FSUA-niveau. På længere sigt vil der muligvis blive behov for, at niveauet hæves til gymnasialt niveau inden for visse fag.

Ad § 8, stk. 4

Landsstyret skal fastsætte adgangskrav til andre erhvervsuddannelser end erhvervmæssige grunduddannelser. Der er behov for at få præciseret adgangskravene til de forskellige uddannelser, som forordningen skal rumme. Klare adgangskrav giver også en større retssikkerhed for borgerne. Landsstyret kan med denne hjemmel tillige fastsætte regler om optagelsesprøver.

Ad § 9, stk. 1

Denne bestemmelse fastslår, at alle ansøgere til en erhvervsuddannelse, der opfylder adgangskravene skal optages. Dog kan Landsstyret med hjemmel i § 10 fastsætte regler om begrænsning i optagelse af elever.

Eleven har dog ikke ret til at blive optaget på en bestemt skole. Formuleringen i bestemmelsen fremhæver netop, at den ansøgte skole i visse tilfælde kun skal drage omsorg for, at eleven optages på en anden skole med samme uddannelse. Der kan være flere begrundelser for, at skolen anviser eleven til en anden skole. Som eksempel kan nævnes, at en anden skole ligger geografisk mere fordelagtig i forhold til praktiksted og elevens hjemsted, og det kan også være begrundet i skolens kapacitet.

Ad § 9, stk. 2

Her præciseres, at det er Direktoratet for Uddannelse, der forestår administrationen af elever, der skal på uddannelse uden for Grønland, herunder optagelse, vejledning m.v. Dette sker i samarbejde med Hjemmestyrets Danmarkskontor og De Grønlandske Huse, når uddannelsen foregår i Danmark.

Ad § 9, stk. 3

Bestemmelsen hjemler Landsstyret ret til at fastsætte regler om skolernes samarbejde, udbud af uddannelser og fordeling samt optagelse af elever. Der er en bekendtgørelse på området - bekendtgørelse nr. 1 af 9. januar 1990 om optagelse af elever på en decentral grundlæggende erhvervsuddannelse.

Landsstyret kan regulere skolernes samarbejde og samarbejdsformer, herunder bemyndigelseskompetence til andre myndigheder. Specielt kan nævnes godkendelse af praktikpladser, som er brancheudvalgets kompetence. I praksis er det brancheskolerne, der varetager opgaven på brancheudvalgets vegne. Det vil være relevant, at brancheskolerne får mulighed for at bemyndige en lokal uddannelsesinstitution til at varetage tilsyn og kontrol af praktikpladserne i det lokale område.

Desuden kan Landsstyret fastsætte regler om skolernes udbud af uddannelser. Landsstyret kan fastsætte regler om centralisering, regionalisering eller decentralisering af uddannelserne, herunder regler om, hvilke uddannelser den enkelte skole kan eller må udbyde.

Ad § 10

Denne bestemmelse harmonerer med reglerne om uddannelsesstøtte, specielt med hensyn til de uddannelser, der har skoleophold uden for Grønland. I § 4, stk. 2-3 i bekendtgørelse nr. 3 af 6. februar 1998 om uddannelsesstøtte er det præciseret, at Direktoratet for Uddannelse kun kan godkende uddannelser uden for Grønland som støtteberettigende, såfremt de kan påregne at give beskæftigelse i Grønland. § 10 i forordningsforslaget svarer godt hertil, idet der med denne hjemmel, ud fra samfundets behov, kan fastsættes kvoter for, hvor mange der kan optages på de enkelte uddannelser. Bestemmelsen er ikke på nuværende tidspunkt specielt relevant i forhold til de uddannelser, der udbydes her i landet.

Kapitel 4

Kapitlet omhandler erhvervsuddannelsernes struktur, herunder kombinationen af skoleuddannelse og praktikuddannelse for erhvervsuddannelserne. Desuden er der bestemmelser om uddannelsernes varighed, mulighed for afkortning af uddannelserne og særlig tilrettelagte uddannelser for uddannelsessøgende med særlige forudsætninger. Derudover er der fastsat regler om hvilke skoler, der må gennemføre erhvervsuddannelser.

Ad § 11, stk. 1

De erhvervsmæssige grunduddannelser tilrettelægges som vekseluddannelser, således at der skiftes mellem praktik- og skoleophold. Dette er netop det karakteristiske for denne gruppe af erhvervsuddannelser. Disse uddannelser forudsætter, at der er indgået en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale, med mindre ansøgeren er optaget på skolepraktik.

Ad § 11, stk. 2

Landstingsforordningen gælder også for andre erhvervsuddannelser, eksempelvis teknikeruddannelser, EVU, skibsmaskinistuddannelsen med flere, som ikke er opbygget som en vekseluddannelse. Disse uddannelser tilrettelægges normalt som en teoretisk uddannelse, der foregår på en af brancheskolerne. De kan dog være tilrettelagt således, at der indgår praktikperioder af kortere varighed.

Ad § 11, stk. 3

Landsstyret kan, efter indstilling fra Direktoratet for Uddannelse, godkende at erhvervsuddannelser foregår på andre skoler, institutioner og virksomheder. Eksempelvis kan nævnes social- og sundhedshjælperuddannelsen, der det første år foregår på en lokal erhvervsskole og andet år for sociallinien på en uddannelsesinstitution under videregående uddannelser og for sundhedslinien på Center for Sundhed under Direktoratet for Sundhed og Forskning. Bestemmelsen muliggør også, at Landsstyret godkender virksomheder til at gennemføre erhvervsuddannelser. Hvis en virksomhed godkendes, vil udgangspunktet være, at virksomheden selv skal finansiere gennemførelsen af uddannelsen. Landstinget kan via finansloven yde tilskud til gennemførelse af sådanne uddannelser.

Ad § 11, stk. 4

På baggrund af Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalgs forespørgsel i 1996 om mulighed for at få flere praktikpladser, således at der kan komme flere i gang med en uddannelse, blev det besluttet at starte skolepraktik på Jern- og Metalskolen og Bygge- og Anlægsskolen som en forsøgsordning. Derfor er der indsat en bestemmelse, der bemyndiger Landsstyret til at fastsætte regler for sådanne ordninger, såfremt det bliver faste aktiviteter på skolerne.

Ad § 12, stk. 1

Bestemmelsen skal sammenholdes med § 7, stk. 3, idet dette er den generelle bestemmelse om, at Landsstyret kan fastsætte regler om de enkelte uddannelser. Men i denne bestemmelse præciseres det, at Landsstyret har kompetencen til at beslutte uddannelsernes varighed og struktur, herunder fordelingen af skoleophold på de enkelte skoler og fordelingen af skoleuddannelse og praktikuddannelse.

Ad § 12, stk. 2

Bestemmelsen kan deles i to. For det første kan Landsstyret fastsætte bestemmelser om fritagelse for dele af uddannelserne (eks. en merit-bekendtgørelse), og for det andet kan Landsstyret fastsætte bestemmelser om særligt tilrettelagte uddannelser for personer med særlige forudsætninger (eks. "voksenlærlinge uddannelser").

En merit-bekendtgørelse kan omhandle generelle principper eller konkrete forudsætninger for afkortning af en uddannelse.

Landsstyret kan fastsætte bestemmelser, der regulerer såvel konkret tilrettelagte uddannelser som generelle principper for gennemførelse af uddannelser, der er tilrettelagt til personer med særlige forudsætninger, herunder "voksenlærlinge uddannelser".

Ad § 12, stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at det er brancheudvalgene, der afgør afkortning af uddannelserne. Stk. 2 omhandler såvel undervisning (merit-bekendtgørelsen) som "uddannelses- eller beskæftigelsesmæssige forudsætninger". Dette er begrundelsen for, at der i stk. 3 er skrevet "undervisning eller beskæftigelse" i stedet for "uddannelse og beskæftigelse". Brancheudvalget kan træffe beslutning om merit til en enkelt elev, og om hvilke personer der kan starte på særligt tilrettelagte uddannelser. (smh. m. § 39 der specielt omhandler de erhvervsmæssige grunduddannelser, herunder tidspunkt for afkortning).

Ad § 13

Direktoratet for Uddannelse er tillagt kompetencen til at gruppere uddannelserne inden for hvert større område af beslægtede fag. Formålet med at gruppere uddannelserne er, at der som udgangspunkt nedsættes et brancheudvalg inden for hvert område af beslægtede fag.

En uddannelse kan være omfattet af flere områder af beslægtede fag. Som eksempel kan nævnes social- og sundhedshjælperuddannelsen,

Ad § 14

Denne bestemmelse retter sig mod brancheudvalgene, der er garanteret for, at uddannelserne er tilpasset samfundets behov. Bestemmelsen begrænser udvalgenes indstilling om uddannelsernes indhold, for at uddannelserne ikke bliver for fagspecifikke. Direktoratet kan med hjemmel i denne bestemmelse afvise brancheudvalgenes indstilling begrundet i, at uddannelsen ikke sikrer den

tilstrækkelige bredde i arbejdsområder og funktioner, eller giver grundlag for videreuddannelse, herunder videregående uddannelse.

Ad § 15

§ 15 bemyndiger Landsstyret til, efter indstilling fra brancheudvalgene, at iværksætte specielle supplerende kurser for elever, der er begyndt på en erhvervsuddannelse og vil forsætte på en anden erhvervsuddannelse. Endvidere for elever der har gennemført en uddannelse eller har særlige beskæftigelsesmæssige forudsætninger, og som vil påbegynde en anden erhvervsuddannelse. Bestemmelsen kan eksempelvis være relevant, såfremt en uddannelse bliver forældet, således at der er en gruppe faglærte, der har behov for at få deres uddannelse tilpasset samfundets behov.

Ad § 16, stk. 1

Denne bestemmelse er en gentagelse af § 3 i lov nr. 582 af 29. november 1978 for Grønland om erhvervsmæssige uddannelser (bemyndigelsesloven). I denne lov står der, " *Undervisningen er vederlagsfri.*". I bestemmelsen er ordet skoleuddannelse benyttet i stedet for undervisning. Skoleuddannelse er et videre begreb end undervisning, idet skoleuddannelsen også omfatter almindelige materialer, hvilket også fremgår af stk. 2.

Ad § 16, stk 2

Ved almindelige undervisningsmaterialer forstås de undervisningsmaterialer, som en almindelig uddannelsessøgende har behov for, for at gennemføre uddannelsen. Specielle undervisningsmaterialer, eksempelvis i relation til et handicap, skal skolen ikke stille til rådighed. Disse materialer vil være personlige hjælpemidler, der derfor falder naturligt ind under Socialdirektoratets - eller Direktoratet for Sundhed og Forsknings ressort område. Bestemmelsen skal sammenholdes med stk. 3.

Ad § 16, stk. 3

Direktoratet for Uddannelse kan bestemme, at eleverne i begrænset omfang selv skal anskaffe sig undervisningsmidler. Bestemmelsen bliver specielt brugt til undervisningsmidler, der bliver elevens ejendom. Direktoratet for Uddannelse kan delegere denne kompetence til skolerne, hvilket efter hidtil gældende regler er gjort.

Ad § 16, stk 4

Bestemmelsen er kun relevant for de skoler, som Landsstyret har godkendt i medfør af § 11, stk. 3, dvs. andre skoler, institutioner og virksomheder, og kun såfremt de

ikke modtager samme tilskud som en anden godkendt erhvervsskole. Samme tilskud betyder, at de skal have relativt det samme tilskud i forhold til deres aktivitetsniveau.

Ad § 17, stk. 1-2

Bestemmelsen benyttes ikke på nuværende tidspunkt, men kan blandt andet benyttes i relation til efteruddannelse. Landsstyret kan med hjemmel i denne bestemmelse fastsætte regler for en eventuel fordeling af udgifterne mellem hjemmestyret og en eller flere virksomheder.

Kapitel 5

Dette kapitel er delt op i 4 afsnit - *Fælles bestemmelser, Skoleuddannelse, Praktikuddannelse, og Bedømmelser af elever, prøver og svendeprøver.*

Som beskrevet i bemærkningerne til § 11 er det ikke alle uddannelser, der indeholder praktikuddannelse, blandt andet overbygningsuddannelser og søfartsuddannelser. Derfor er det ikke alle bestemmelserne i dette kapitel, der er relevant for alle uddannelserne. Det gælder også med hensyn til afsnittet om skoleuddannelse, hvor der er beskrevet definitioner på grundfag områdefag, specialefag og valgfag, se nærmere herom i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Ad § 18, stk. 1

Bestemmelsen skal sammenholdes med § 1, hvor hovedformålet med erhvervsuddannelserne er beskrevet. Det væsentlige i denne bestemmelse er at få præciseret, at uddannelserne skal tilrettelægges, så der er sammenhæng mellem praktikuddannelse og skoleuddannelsen. Denne sammenhæng skal fremgå af de generelle praktikplaner, jf § 27.

Ad § 18, stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at uddannelserne til enhver tid skal være i overensstemmelse med de nuværende kvalifikationsbehov. Endvidere skal det søges at indrette uddannelserne, så de i videst muligt omfang kan tilfredsstille områdets udviklingstendenser. I henhold til den gældende bekendtgørelse nr. 29 af 5. november 1998 om styrelsen af brancheskolerne er dette ansvarsområde tillagt brancheudvalgene. Som redskaber for afdækningen af kvalifikationsbehovene bør analyser og prognoser indgå.

Ad § 19

Det primære i denne bestemmelse er, at det skal være en helhedsorienteret undervisning, der giver eleverne de fornødne generelle og specielle kvalifikationer. Det helhedsorienterede i forholdet mellem praktisk og teoretisk undervisning vil være meget forskellig inden for de enkelte uddannelser.

§ 19, stk. 1, nr. 1-4 er ikke en udtømmende opregning af de generelle og specielle kvalifikationer, men blot fremhævelse af nogle af de formål, der skal lægges til grund for undervisningen.

Nr. 1 fremhæver et generelt formål om, at uddannelserne skal give eleverne forudsætninger for at varetage de funktioner, der er relevante inden for det område, uddannelsen er rettet imod, herunder at uddannelsen skal være tidssvarende med hensyn til den teknologi, der er relevant for uddannelsen.

Nr. 2 fremhæver, at uddannelsen skal give eleverne forudsætninger for selvstændig at kunne udbygge deres kvalifikationer. Endvidere skal uddannelserne være tilrettelagt, så de giver eleverne mulighed for videreuddannelse. Dette forpligter Landsstyret til at sikre sammenhæng i uddannelsessystemet.

Nr. 3 fremhæver, at uddannelserne skal tilrettelægges, så de bidrager til elevernes personlige udvikling. Dette indebærer blandt andet, at uddannelsen skal medvirke til, at eleverne udvikler en social tilpasning til arbejdsmarkedet og en faglig stolthed.

Nr. 4 fremhæver, at uddannelserne skal medvirke til, at eleverne får generel viden om samfundsforhold. Bestemmelsen skal sikre, at der bliver bredde i uddannelserne, så uddannelserne ikke bliver for fagspecifikke.

Ad § 20

§ 20 er en hensigtserklæring om en differentieret undervisning tilpasset elevernes forudsætninger og ønsker. Den differentierede undervisning må ikke hindre, at formålet med de enkelte fag opfyldes inden for den givne tidsramme.

Ad § 21

Bestemmelsen er specielt relevant for de erhvervmæssige grunduddannelser, idet der i disse uddannelser er fag, der er fælles for flere uddannelser. Princippet om, at der sker en faglig specialisering i løbet af uddannelsen er generel for alle erhvervsuddannelserne.

Ad § 22, stk. 1

Bestemmelsen præciserer, at det er brancheudvalgene, der indstiller, hvilke fag de ønsker på de enkelte uddannelser, samt at det er Direktoratet, der er godkendelsesmyndighed. De erhvervmæssige grunduddannelser er opbygget af

grundfag, områdefag, specialefag samt valgfag. Det er dog ikke inden for alle de erhvervmæssige grunduddannelser, der indgår valgfag.

Andre erhvervsuddannelser, herunder søfartsuddannelserne, er ikke opbygget med de ovennævnte fagbetegnelser. Derfor kan Direktoratet, efter indstilling fra brancheudvalgene, godkende andre forslag om fag til uddannelserne.

Ad § 22, stk. 2

Denne bemyndigelsesbestemmelse skal sammenholdes med § 7, stk.3, idet den bemyndigelse Landsstyret får ved denne bestemmelse, blot er en præcisering af enkelte dele af uddannelsen, som Landsstyret kan fastsætte regler om i henhold til § 7, stk.3.

Med hjemmel i denne bestemmelse vil det også være muligt at fastsætte regler om generelle fag inden for erhvervsuddannelserne. Det kunne eksempelvis være en bekendtgørelse om grundfag.

Bestemmelsen er relevant, idet der ikke er hjemmel til det i henhold til § 7, stk.3.

Ad § 23

§ 23 definerer grundfag, områdefag og specialefag.

Grundfagene skal sikre, at uddannelserne kan kvalificere eleverne til de forudsætninger, der er fremhævet i § 19, stk. 1, nr. 2-4, hvor områdefagene og specialefagene skal sikre, at uddannelserne kan kvalificere eleverne til de forudsætninger, der er fremhævet i § 19, stk. 1, nr. 1-2.

Ad § 24

Som beskrevet i bemærkningerne til § 22 indgår der ikke valgfag i alle erhvervsuddannelser. I det omfang der indgår valgfag i uddannelserne, skal de fag, der udbydes imødekomme elevernes interesse. Det vil sige, at der kan udbydes nogle kreative fag, som ikke specifikt har noget med uddannelsen at gøre; men der kan også udbydes valgfag, der har betydning for videreuddannelse, herunder videregående uddannelser, samt valgfag, der er rettet mod specifikke lokale kvalifikationsbehov.

Ad § 25

Det præciseres hermed, at skolerne skal tilbyde eleverne vejledning om såvel uddannelse som erhverv. Skolernes forpligtelse til vejledning omfatter kun elever, der er i gang med en uddannelse. Den generelle studie- og erhvervsvejledning er ikke

indeholdt i denne bestemmelse. Landsstyret er i stk 2 bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om skolernes vejledning generelt, herunder i hvilket omfang skolerne skal tilbyde vejledning, kvalifikationer til vejlederne, vejledningens indhold m.v .

Ad § 26, stk. 1

Det har ikke tidligere været hjemlet, at flere virksomheder kan indgå aftale med én elev om uddannelse. I praksis har dette været nødvendigt for at eleverne kan gennemføre visse uddannelser, idet ikke alle virksomheder har det tilstrækkelige udstyr eller den tilstrækkelige produktion, der er nødvendig for, at eleven kan gennemføre uddannelsen. Bestemmelsen præciserer endvidere, at det er brancheudvalgene, der har kompetencen til at godkende virksomhederne som praktiksted. Brancheudvalgene kan godkende virksomheder til at gennemføre en del af en uddannelse. Derudover er det præciseret, at der skal indgås en lærlingekontrakt eller en uddannelsesaftale. Dette var tidligere hjemlet i Landstingslov nr. 4 af 23. april 1988 om retsforhold mellem elever under erhvervsmæssige uddannelser og praktikvirksomheder i Grønland. Af Landstingsloven fremgår det, at der skal indgås en praktikaftale. Denne terminologi er ændret til en lærlingekontrakt inden for alle de erhvervsmæssige grunduddannelser på nær social- og sundhedsområdet, hvor det bliver på grundlag af en uddannelsesaftale. Baggrunden herfor er et ønske om at fremhæve, at det er virksomhedens lærling, og at de har ansvaret for lærlingens oplæring. Ønsket om denne ændring er fremkommet fra både arbejdsgiverside og skolerne (smh.m bemærkningerne til § 32).

Inden for andre erhvervsuddannelser skal der udarbejdes en praktikaftale mellem virksomhed og elev, såfremt uddannelsen indeholder praktikperioder.

Der skal ikke udfærdiges lærlingekontrakt, uddannelsesaftale eller praktikaftale til elever på skolepraktik, før de indgår aftale med en virksomhed om den resterende del af uddannelsen. I aftalen, der indgås mellem virksomhed og elev, vil eleven få merit for den del af praktikken, eleven har gennemført i skolepraktik.

Ad § 26, stk. 2

Bestemmelsen præciserer, at det er brancheudvalget, der træffer afgørelse om, hvorvidt praktikophold i udlandet kan godkendes som hel eller delvis erstatning for praktik her i landet. Bestemmelsen harmonerer med, at det er brancheudvalgene, der har kompetencen til at godkende praktikstederne.

Ad § 27, stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at det er brancheskolerne, der udarbejder de generelle praktikplaner, og at disse skal godkendes af brancheudvalget. Baggrunden for de generelle praktikplaner er, at der dermed sikres en sammenhæng mellem det, som

eleven lærer på skoleophold, og det som eleven skal have praktisk erfaring med i virksomheden.

Ad § 27, stk. 2

Stk. 2 er en beskrivelse af, hvilket indhold de generelle praktikplaner som minimum skal have.

Ad § 27, stk. 3

Landsstyret kan med denne bemyndigelsesbestemmelse fastsætte nærmere regler om praktikuddannelsen. Det kunne være regler om individuelle praktikplaner og om kontakten mellem virksomhed, elev og skole.

Ad § 28, stk. 1

Eleverne har krav på dokumentation for den del af en uddannelse, de har gennemgået. Dette gælder både den skolemæssige del og praktikdelen. Ved en skoleperiodes afslutning udstedes en skolevejledning. Når hele den skolemæssige del er afsluttet, udsteder skolen et skolebevis, og når praktiktiden er afsluttet, udsteder praktikvirksomheden en praktikerklæring. Svendebrev eller uddannelsesbevis udstedes på baggrund af praktikerklæringen, skolebevis og eksamen eller svendeprøven.

Ad § 28, stk. 2

Bestemmelsen fastlægger, at der skal udarbejdes en evalueringsplan, hvor der indgår regler for evaluering af elever samt retningslinier for eksamen eller svendeprøve. Skolen udarbejder disse evalueringsplaner.

Ad § 28, stk. 3

Brancheudvalgene har kompetencen til at bestemme, om en uddannelse skal afsluttes med en svendeprøve.

Ad § 28, stk. 4

Landsstyret bemyndiges til at fastsætte regler om evalueringsplaner og regler for bevisernes udformning og udstedelse. Eksempelvis generelle regler om evalueringsplaner, om opbevaring, visse krav til bevisernes udformning, herunder at de eventuelt skal godkendes i Direktoratet, og regler om hvem der har kompetence til at udstede beviser.

Kapitel 6

Der er stor sammenhæng mellem kapitel 6 og kapitel 7. Kapitel 6 omhandler praktikpladsformidling og praktikpladsgodkendelse, hvor kapitel 7 hovedsageligt omhandler retsforholdet mellem elev og virksomhed.

Ad § 29, stk. 1

Eleven skal som udgangspunkt selv skaffe lærested/praktikplads. Virksomheden har også en interesse i selv at finde en lærling/elev. Bestemmelsen fastslår dog, at skolerne har en forpligtelse til at formidle praktikpladser samt være opsøgende for at fremskaffe praktikpladser.

Ad § 29, stk. 2

Landsstyret kan fastsætte regler om skolernes samarbejde og information med hensyn til koordinering af praktikpladser og dermed opnå en større udnyttelse af de eksisterende praktikpladser.

Ad § 30, stk. 1

Godkendelse af en virksomhed som praktiksted foretages ud fra en vurdering af, om virksomheden kan gennemføre praktikuddannelsen. Udgangspunktet for godkendelsen vil være en vurdering af, om virksomheden kan leve op til de krav, der stilles i de generelle praktikplaner. En virksomhed kan dog godt godkendes til at gennemføre en del af en uddannelse, jf. § 26, stk. 1.

Ad § 30, stk. 2

Landsstyret kan fastsætte regler om behandlingen af godkendelse af praktikpladser. Som led i behandlingen af godkendelse af virksomheder kan Landsstyret fastsætte regler om delegering af kompetencen til at godkende virksomheder.

Ad § 31

Direktoratet for Uddannelse er indsat som klageinstans vedrørende godkendelse af praktikpladser. Direktoratet kan med hjemmel i denne bestemmelse foretage en tilbundsående prøvelse af sagen, både vedrørende det proceduremæssige og den faglige vurdering af afgørelsen.

Kapitel 7

Kapitlet omhandler regler om elevernes og virksomhedernes rettigheder og pligter. Kapitlet indledes med nogle forudsætninger for at gennemføre en erhvervsuddannelse, herunder at der er indgået aftale og det indholdsmæssige i denne, samt at eleven overholder mødepligts- og ordensreglerne for skoleuddannelsen. Derefter nogle bestemmelser om løn og ansættelsesvilkår samt regler for afkortning og forlængelse af uddannelsen. Til sidst beskrives nogle hæve- og misligholdelsesbeføjelser samt regler om arbejdsskadeforsikring.

Ad § 32, stk. 1

Bestemmelsen stiller krav om, at der skal være indgået en aftale eller kontrakt mellem elev og virksomhed. Det fastslås, at aftalen skal omfatte hele uddannelsesforløbet. Bestemmelsen skal sammenholdes med stk. 4, hvor det fremgår, at Landsstyret kan godkende erhvervsuddannelser, der ikke kræver en aftale/kontrakt.

Begreberne lærlingekontrakt og uddannelsesaftale er nye termer. Terminologien er ændret af to årsager. For det første er der fra arbejdsgiverside fremsat ønske om en præcisering af, at det er virksomhedens lærling og ikke systemets elev, hvilket bliver underbygget i begrebet lærlingekontrakt. For det andet omfatter de eksisterende praktikaftaler ikke kun praktiktiden, men hele uddannelsesforløbet, dvs. både praktik og skoleophold.

Ad § 32, stk. 2

Det er et nyt princip, at flere virksomheder kan indgå aftale med en elev. Princippet i henhold til denne bestemmelse kaldes "kombinationsaftale", dvs. at begge virksomheder er ansvarlige for, at eleven gennemfører uddannelsen (smh. m. stk.3) i overensstemmelse med de krav, der stilles til den praktiske del af uddannelsen.

Ad § 32, stk. 3

Det er et nyt princip, at en virksomhed kan forpligte sig til at udstationere eleven i en anden virksomhed. Dette princip kaldes "udstationeringsaftale". Her er det kun én virksomhed, der er ansvarlig for, at eleven gennemfører den praktiske del af uddannelsen i overensstemmelse med de krav, der stilles i generelle praktikplaner.

Ad § 32, stk. 4

Baggrunden for bestemmelsen er, at en del uddannelser ikke indeholder praktik. Landsstyret vil automatisk i forbindelse med vedtagelse af uddannelsesbekendtgørelserne godkende, at reglerne om praktik i denne landstingsforordning ikke skal være gældende for uddannelsen, såfremt der ikke er nævnt noget om praktikperioder i uddannelsesbekendtgørelsen.

Ad § 33, stk. 1

Denne bestemmelse giver skolen mulighed for at fastsætte nogle retningslinier for elevernes deltagelse i undervisningen, blandt andet om elevernes aktivitetsniveau, aflevering af opgaver m.v.

Ad § 33, stk. 2

Bestemmelsen giver Landsstyret mulighed for at fastsætte regler om proceduren ved indkaldelse af elever til skoleophold. Dette kunne være regler om samspillet mellem virksomhederne og skolerne eller skolerne indbyrdes.

Ad § 33, stk. 3

Landsstyret bemyndiges herved til at fastsætte regler om indkvartering af elever under erhvervsuddannelse. Dette kunne være specielle regler om mulighederne for medbringelse af børn under skoleophold eller hvilke betingelser, der skal være til stede, for at der stilles indkvartering til rådighed. Såfremt der fastsættes regler om kommunale kollegier, skal dette være efter aftale med KANUKOKA.

Ad § 34, stk. 1-2

Bestemmelsen er udtryk for det hovedprincip, at skolen skal starte med de milde sanktioner, før der skrives til udelukkelse fra undervisningen. Det er hensigten, at dette princip skal videreføres i en kommende bekendtgørelse om mødepligtsregler, sanktioner ved overtrædelse af skolernes ordensregler, samt procedure ved behandlingen af sådanne sager, hvilket Landsstyret har bemyndigelse til, jf. stk. 2.

Ad § 35, stk. 1-4

Hele § 35 omhandler de væsentligste krav til lærlingekontrakten og uddannelsesaftalen. I stk. 2 præciseres det at der ikke må foretages ændringer i den af Direktoratet godkendte formular. Årsagen hertil er et ønske om at skabe den størst mulige retssikkerhed for såvel virksomhed som elev. Landsstyret bemyndiges dog til at præcisere disse krav samt fastsætte nærmere regler om indhold og om registreringen af aftalerne/kontrakterne.

Ad § 36, stk. 1

Bestemmelsen er fastsat i bekendtgørelse nr. 51 af 20. december 1990 om elevens forhold under erhvervsuddannelse. Den flyttes over i landstingsforordningen på grund af sammenhængen med de andre bestemmelser om elevernes retlige forhold.

Der er dog foretaget nogle redaktionelle ændringer grundet at landstingsforordningen også indeholder regler om andre uddannelser end de erhvervmæssige grunduddannelser. For de erhvervmæssige grunduddannelser er der som udgangspunkt en overenskomst mellem parterne, dvs. SIK og arbejdsgiverorganisationerne. Såfremt der ikke er en overenskomst, skal eleven have mindst samme løn og ansættelsesvilkår som en elev ansat ved en offentlig arbejdsgiver. Elever på en erhvervsuddannelse er berettiget til særydelser under hele uddannelsen.

På første år af de erhvervmæssige grunduddannelser finansieres uddannelsesstøtten via arbejdsgivernes erhvervsuddannelsesbidrag (AEB). Disse modtager en støtte svarende til uddannelsesstøtten.

Ad § 36, stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at elever under erhvervsuddannelse modtager uddannelsesstøtte, når de er på skoleophold, dog således at første års elever på de erhvervmæssige grunduddannelser modtager støtte svarende til uddannelsesstøtte via AEB.

Ad § 37, stk. 1-2

Bestemmelsen underbygger, at det er aftaleforholdet, der er det primære grundlag for ansættelsen, dog begrænset af at uddannelsens mål kan nås. I øvrigt er bestemmelsen et udtryk for, at alle de arbejdsretlige regler, der er forenelige med denne landstingsforordning, er gældende for elever under erhvervsuddannelse, herunder de arbejdsmiljøretlige regler. Med hensyn til arbejde ud over det rent uddannelsesmæssige, kan dette kun pålægges i det omfang, det er foreneligt med uddannelsen, og at det ikke går ud over det uddannelsesmæssige sigte.

Ad § 38

Denne bestemmelse giver brancheudvalget kompetencen til at afkorte uddannelsen ud fra en konkret vurdering af ansøgerens kvalifikationer. Særlige forudsætninger kan være såvel praktisk erfaring eller særlige uddannelsesmæssige forudsætninger. Bestemmelsen skal sammenholdes med § 12, hvor det præciseres, at Landsstyret kan fastsætte regler om fritagelse for dele af uddannelserne. Endvidere er det fremhævet i § 12, at det er brancheudvalget der har kompetencen til at træffe denne afgørelse. § 12 er den generelle bestemmelse, der giver Landsstyret mulighed for at iværksætte specielle tilrettelagte uddannelser for voksne, og fastsætte regler om merit (afkortning af uddannelsen) for hele erhvervsuddannelsesområdet, hvor § 38 kun regulerer de erhvervmæssige grunduddannelser.

Ad § 39, stk 1

Fastsætter reglerne for, hvornår eleven og virksomheden kan forlænge praktiktiden. Nr. 1 fastslår, at praktiktiden kan forlænges, når eleven er fraværende på grund af sygdom i mere end 10 % af den samlede uddannelsestid. Dette princip vil så meget desto mere gælde, såfremt fraværet skyldes andet end sygdom. Nr. 2 er kun relevant, hvis en elev skal gå en skoleperiode om. Såfremt der bevilges orlov, bør der tages stilling til forlængelsen, samtidig med at orloven aftales mellem elev og virksomhed. Skolen bør inddrages i bevillingen af orlov, så der kan tages højde for, at den kan indpasses i det videre uddannelsesforløb. Nr. 4 gælder de situationer, hvor en elev kun arbejder deltid, eller som eventuelt har aftalt med arbejdsgiveren, at der bevilges fri i visse perioder. Det kunne være en idrætsudøver, musiker eller elever med andre fritidsinteresser som eleven og virksomheden er enige om, at eleven får fri til at deltage i.

Ad § 39, stk. 2

Eleven og virksomheden kan kun forlænge aftalen med samme længde som fraværsperioden, ellers kræver det brancheudvalgets godkendelse. Det typiske vil være, at skolen og brancheudvalget skal inddrages, så en forlængelse kan indpasses i de kommende skoleophold.

Ad § 39, stk. 3

Stk. 3 fastslår, at brancheudvalget kan forlænge uddannelsestiden med et af udvalget fastsat tidsrum, såfremt eleven og virksomheden ikke er enige om forlængelsen, jf. stk. 1. Brancheudvalget kan forlænge uddannelsestiden både med kortere eller længere tid end fraværsperioden.

Ad § 40

Brancheudvalget kan afkorte og forlænge uddannelsestiden, når der foreligger særlige omstændigheder. Det kunne blandt andet være manglende kvalifikationer, eller at en elev dumper til den afsluttende eksamen, og eleven først kan komme til eksamen på et senere tidspunkt. Det afgørende er, at forlængelsen indpasses i uddannelsens struktur og tilrettelæggelse.

Ad § 41, stk. 1-2

En uddannelsesaftale og en lærlingekontrakt er en bindende aftale, der ikke kan opsiges fra nogen af parterne i den aftalte periode. De første 3 måneder af praktiktiden er en gensidig prøvetid, hvor aftalen kan opsiges uden varsel. De 3 måneder beregnes som den tid, eleven har været i virksomheden. Fravær på grund af skoleophold medregnes ikke i prøvetiden.

Ad § 41, stk. 3

Mere end 1 måneds fravær i prøvetiden af de grunde, der er nævnt i § 39, stk. 1, medfører at prøvetiden forlænges i en periode svarende til fraværet.

Ad § 42, stk. 1-4

Bestemmelsen omhandler de almindelige obligationsretlige hævebeføjelser, der kan gøres gældende fra begge parter side. Stk. 1 omhandler en væsentlig misligholdelse fra en af parternes side, hvorimod stk. 2 omhandler væsentligt urigtige eller bristede forudsætninger for aftalens indgåelse. Det vil sige, at stk. 2 omhandler forudsætninger, der er lagt til grund på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Stk. 3 fastslår, at der er en frist på en måned fra det tidspunkt, hvor parten har fået kendskab til eller burde have fået kendskab til den omstændighed, der begrunder ophævelsen.

Endvidere er det præciseret, at en elev, der skal gennemgå supplerende skoleundervisning, ikke kan begrunde ophævelse. Dette gælder både, når det er et enkelt fag, og når det er et eller flere skoleophold. Hvis en elev ikke får tilladelse til at gå op til samme prøve/eksamen flere gange, vil det kunne medføre, at uddannelsesaftalen/lærlingekontrakten bortfalder, jf § 43.

Ad § 43

Hvis en elev udelukkes fra skoleundervisningen af de grunde, der er nævnt i § 34 - manglende fremmøde, hvis en elev ikke overholder ordensreglerne på skolen, eller hvis elev har gået til en prøve/eksamen mere end 2 gange og ikke kan få dispensation fra brancheudvalget til at gå om flere gange, bortfalder lærlingekontrakten/uddannelsesaftalen. Baggrunden for bestemmelsen er at præcisere, at der ikke skal foretages en egentlig sagsbehandling af ophævelsen af kontrakten/aftalen, når skolen udelukker en elev. Eleven kan klage over afgørelsen om udelukkelsen fra undervisningen.

Ad § 44, stk. 1-2

Bestemmelsen fastlægger, at det er brancheudvalgene, der skal søge at tilvejebringe forlig, såfremt der er tvistighed mellem en elev og en virksomhed. Brancheudvalgets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Tvistigheder om løn og ansættelsesvilkår kan dog indbringes for det arbejdsretlige system, såfremt parterne er organiserede. Ellers er det domstolene, der skal træffe afgørelsen.

Ad § 45, stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at elever der har indgået en uddannelsesaftale/lærlingekontrakt er omfattet af reglerne om arbejdsskadeforsikring. Det gælder kun skoleophold, der er nødvendige som led i uddannelsen. Eleven vil i disse situationer være dækket af arbejdsgiverens arbejdsskadeforsikring.

Ad § 45, stk. 2

Det præciseres i denne bestemmelse, at elevers skader under skolepraktik og andre skoleophold end de i stk 1 nævnte er omfattet af arbejdsskadesforsikringsloven i det omfang, skaden skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Disse skader er dækket af Grønlands Hjemmestyres arbejdsskadeforsikring. Det er nødvendigt at indsætte denne bestemmelse, idet uddannelsessøgende normalt ikke er omfattet af arbejdsskadesforsikringsloven.

Ad § 46

Bekendtgørelse nr. 51 af 20. december 1990 om elevers forhold under erhvervsuddannelse har hjemmel i Landstingslov nr. 4 af 23. april 1988 om retsforholdet mellem elever under erhvervsmæssige uddannelser og praktikvirksomheder i Grønland og i Landstingsforordning nr. 1 af 4. maj 1990 om erhvervsuddannelse, uddannelsesstøtte og erhvervsvejledning. Denne hjemmelsbestemmelse er indsat for at give mulighed for at revidere ovennævnte bekendtgørelse.

Kapitel 8: Erhvervsuddannelseskurser.

Kapitlet indeholder nogle generelle principper om "finanslovskurserne", hvilket vil sige kurser der som udgangspunkt skal dække erhvervsuddannelseskurser, der ikke er omfattet af de kurser, der kan udbydes med hjemmel i AEB-lovgivningen. Dette omfatter blandt andet de fagområder, der er fritaget for betaling af AEB, herunder søfartsområdet, fiskere og fangere, fåreholdere m.fl. Derudover skal kontoen dække de kurser, der opbygges som permanente kursusuddannelser. Det forudsætter dog, at kursisterne er faglærte/ufaglærte eller arbejdsledige faglærte/ufaglærte.

Endvidere er der bemyndigelsesbestemmelser til Landsstyret, således at der kan udarbejdes nærmere regler om kursusvirksomhed generelt.

Ad § 47, stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at det er Landstinget, der fastlægger, hvor stort udbudet af kurser skal være via det beløb, der afsættes på finansloven. Desuden præciseres det, at det er tilskud til kurser og efteruddannelse af faglærte og ufaglærte, herunder arbejdsledige. Det betyder, at det ikke er fuld dækning af udgifterne til

kursusvirksomheden, der dækkes via finansloven. Endvidere fremgår det, at det kun er til bestemte faggrupper, der kan ydes tilskud.

Ad § 47, stk. 2

De midler, der afsættes på finansloven, skal i videst muligt omfang komme hele den ovenfor nævnte faggruppe til gode, hvilket begrundes, at de skal udbydes offentligt.

Ad § 47, stk. 3

Der kan ydes tilskud til enkeltpersoners deltagelse i kurser, der ikke udbydes offentligt af de grønlandske erhvervsskoler. Deltagelse i disse kurser udspringer ofte fra en given virksomheds behov for det pågældende kursus. Typeeksemplet er, at en virksomhed henvender sig til en erhvervsskole, der videreformidler dette til Direktoratet for Uddannelse, der så bevilger kursusgodtgørelsen. Disse kurser udbydes ikke offentligt, idet de ofte foregår uden for Grønland.

Ad § 48

Bestemmelsen skal sammenholdes med § 47, stk. 1. Som beskrevet ovenfor under § 47, stk. 1 er det kun tilskud til erhvervsuddannelseskurser. Derfor er der behov for, at skolerne kan opkræve deltagerbetaling. Udgangspunktet for størrelsen af de gebyrer, som skolerne opkræver, er, at kursusvirksomheden på skolen skal "hvile i sig selv".

Landsstyret kan fastsætte regler om deltagerbetaling generelt.

Ad § 49

Bemyndigelsesbestemmelsen giver Landsstyret mulighed for at fastsætte regler om formålet med kursusvirksomheden, betingelser for modtagelse af tilskud, herunder størrelse af tilskuddet m.v. Bestemmelsen giver også Landsstyret mulighed for at fastsætte retningslinier for de individuelle kurser, herunder betingelserne for modtagelse af tilskud m.m.

Kapitel 9: Forskellige bestemmelser.

Ad § 50

Bestemmelsen beskriver det generelle juridiske princip - *lex specialis*. Det er dog væsentligt at få præciseret, at denne landstingsforordning er subsidiær i forhold til andre landstingsforordninger inden for erhvervsuddannelsesområdet. Der kan blandt andet blive behov for at fastsætte regler om søfartsuddannelserne i

landstingsforordning. Endvidere kan det tænkes, at der bliver behov for landstingsforordninger på visse overbygningsuddannelser. Bestemmelsen er indsat for, at der ikke skal opstå tvivl om, hvilken lovgivning der er gældende inden for de enkelte uddannelser.

Ad § 51

Det er kun som led i forsøg, at Landsstyret kan fravige landstingsforordningen. Det vil sige, at permanente fravigelser skal forelægges Landstinget som et ændringsforslag til Landstingsforordningen.

Ad § 52

Landsstyret er klageinstans for afgørelser, der træffes efter denne landstingsforordning, Landsstyret kan med hjemmel i bestemmelsen delegere kompetencen til en anden myndighed. De relevante myndigheder, som Landsstyret kan delegere kompetencen til, vil være Direktoratet for Uddannelse, Brancheudvalg og eventuelt de lokale erhvervsuddannelsesudvalg.

Landsstyret kan i henhold til stk. 2 fastsætte regler om klageorganer, proceduren vedrørende klager, eventuelt begrænsning i klageadgangen. Det vil sige, at Landsstyret kan beslutte at klageorganet er sidste klageinstans.

Ad § 53

Landsstyret har med hjemmel i denne bestemmelse mulighed for at fastsætte bestemmelser om kommunal medfinansiering af erhvervsuddannelsesområdet, efter forhandling med KANUKOKA. Medfinansieringen kan såvel omfatte selve uddannelserne som driften af skolerne, herunder personalet.

Kapitel 10: Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser.

Administrative bestemmelser fastsat i henhold til Landstingsforordning nr. 5 af 24. oktober 1980 om erhvervsfaglige grunduddannelser i Grønland ophæves, idet den ikke er gentaget under § 54, stk. 2. Det betyder, at bekendtgørelse nr. 5 af 30. juni 1983 om den erhvervsfaglige videreuddannelse for handels- og kontorområdet ikke længere er gældende. De fleste bestemmelser er allerede ophævet.

Ad § 54

Landstingsforordningen træder i kraft den 1. august 1999.

Landstingslov nr. 4 af 23. april 1988 om retsforholdet mellem elever under erhvervmæssige uddannelser og praktikvirksomheder i Grønland ophæves, idet de bestemmelser, der stadig er relevante, er indarbejdet i denne Landstingsforordning.

Landstingsforordning nr. 16 af 28. oktober 1993 om erhvervsuddannelse, uddannelsesstøtte og erhvervsvejledning ophæves. Afsnittet om uddannelsesstøtte blev ophævet ved vedtagelsen af Landstingsforordning nr. 3 af 2. maj 1996 om uddannelsesstøtte. De bestemmelser, der er aktuelle i forhold til erhvervsuddannelserne, er indarbejdet i forslaget. I Landstingsforordningen er der en bestemmelse, som fastslår, at Landsstyret skal sikre, at kommunerne og uddannelsesstederne får stillet de nødvendige vejledningsmaterialer til rådighed. Denne bestemmelse er ikke gengivet i det foreliggende forslag, idet vejledningsmateriale mest hensigtsmæssigt reguleres i anden lovgivning om uddannelses- og erhvervsvejledning.

Bestemmelsen om, at Landsstyret nedsætter et uddannelsesråd, er heller ikke gentaget i dette forslag. Det eksisterende uddannelsesråd har ikke nogen speciel relation til erhvervsuddannelsesområdet. Rådet er sammensat af personer fra såvel videregående uddannelser som de uddannelsessøgendes organisationer m.fl. Bestemmelsen hører ikke hjemme i en landstingsforordning om erhvervsuddannelser. Det er dog ikke ensbetydende med, at uddannelsesrådet er nedlagt. Rådet kan indkaldes alt efter Landsstyrets behov. Konsekvensen af, at bestemmelsen ikke er medtaget i en landstingsforordning er, at Landsstyret har kompetencen til at nedlægge rådet, såfremt det ønsker dette.

Tilknytningsbestemmelsen i § 3 er ikke gengivet i dette forslag. Årsagen hertil er, at der ikke synes det store behov herfor. En elev, der søger optagelse på en uddannelse her i landet, vil kunne følge undervisningen gratis, men der vil ikke kunne bevilges uddannelsesstøtte, med mindre vedkommende er dansk statsborger. Der er andre tilknytningsbestemmelser for tildeling af uddannelsesstøtte til uddannelser uden for Grønland.

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 2 af 19 januar 1988 om de decentrale grundlæggende erhvervsuddannelser (STI-bekendtgørelsen) ophæves. En stor del af bestemmelserne er allerede ophævet i forbindelse med vedtagelsen af bekendtgørelse nr. 51 af 20. december 1990 om elevers forhold under erhvervsuddannelse og bekendtgørelse nr. 20 af 27. december 1991 om styrelsen af erhvervsuddannelsesområdet. De væsentligste konsekvenser ved ophævelse af STI-bekendtgørelsen er følgende:

- 1) Erhvervsuddannelserne opdeles i en første og anden del i bekendtgørelsens § 3. Dette princip ophæves. Der er dog stadig bestemmelser i bekendtgørelse nr. 51, der omhandler første og anden del. Denne bekendtgørelse skal revideres hurtigst muligt efter vedtagelsen af nærværende landstingsforordning. Dette medfører, at en elev ikke vil være berettiget til branchearbejderbevis efter de første 2 år. Uddannelserne som levnedsmiddelmedhjælper og social- og sundhedshjælper vil dog fortsat eksistere men som selvstændige uddannelser af 2 års varighed. Branchearbejderuddannelsen bortfalder inden for HK-området, Jern- og

Metalområdet samt Bygge- og Anlægsområdet. Det har vist sig, at det netop indenfor disse områder har været vanskeligt at få uddannelsen anerkendt i praksis.

2) Den ugentlige undervisningstid på en lokal erhvervsskole er 35 timer, svarende til 7 lektioner pr. dag. Denne bestemmelse ophæves ved forordningens vedtagelse. Det er dog ikke givet, at den ugentlige undervisningstid skal ændres, selvom forordningsforslaget vedtages.

3) § 26 i bekendtgørelsen omhandler optagelse på STI-uddannelserne. Det fremgår heraf, at ansøgeren normalt skal have gennemgået folkeskolens 11. klasse og have tilfredsstillende udtalelse fra folkeskolen om forudsætningerne for at kunne indgå på STI. Denne rettighed ophæves, hvilket medfører, også i overensstemmelse med den eksisterende landstingsforordning, at der kan fastsættes andre adgangskrav for optagelse. Det harmonerer også med de signaler, der kommer fra arbejdsgiverside samt fra politisk side, hvor der kræves en større kvalitet i uddannelserne.

4) Der bliver ingen optagelse til anden del, i og med at eleverne bliver optaget til hele uddannelsen.

Derudover ophæves bekendtgørelse nr 134 af 20. januar 1979 om erhvervsfaglige grunduddannelser i Grønland inden for brancheområdet handel og kontor. Der eksisterer ikke en anden bekendtgørelse inden for handel og kontor, men denne bekendtgørelse er her meget forældet i forhold til den uddannelse, der gennemføres i dag.